

1
20

24

30

3

3

3

DE

FRIDERICO MYCONIO

LIPSIENSIVM APOSTOLO

COMMENTATIO

FRIDERICI IMMANVELIS
SCHWARZII

S. THEOLOGIAE DOCT. ET PROF. PVBLICI ORDINARII
ET ORDINIS THEOL. H. T. DECANI

LIPSAE MDCCLXXIX.

LITTERIS LANGENHEMIORVM HAERED.
ET KLAUBERTHIIS.

Ingens Dei beneficium ecclesiae christianae, opera Lutheri, qui doctrinam ab errore et superstitione repurgavit, collapsamque disciplinam restituit, clementissime concessum, ut quam plurimis regionibus et populis obtingeret, diuina sapientia mature ad eos misit viros doctrinae euangelicae scientia instructissimos, eamque in dies longius latiusque propagandi mira quadam cupiditate incensos, qui vno ore Christum apud omnes profiterentur, doctrinamque vere apostolicam, Apostolorum instar, vbiq; disseminarent. Ut enim iuebantur olim Apostoli, prouincias, quotquot poterant, peragraré, easque doctrina salutari de vero Deo, de Christo, de Spiritu Sancto, de fide, de Sacramentis, de remissione peccatorum, mortuorum resurrectione atque immortalitate, hanc mortalitatem secutura, implere; ita renascente Evangelio non deerant viri apostolici, quorum ope multae regiones veritate diuina et noticia salutis diuinitus reuelata, diu occultata, sed tum denuo in lucem proiata, impertiri possent, et qui, ut olim Apostoli, diuino

IV

Spiritu acti, suas partes non sorte et fato, sed prouidentiae diuinae, quae humana consilia sapientissime regit, numine sibi impostas, agebant strenue, et quae partim ex ore, partim e scriptis Lutheri, de doctrina coelesti hauserant, uiua voce, quae plurimum et prodesse et efficere solet, magna fide et dexteritate per vrbes et agros propagabant. Quippe suum cuique doctorem Euangelicum ciuitati et coetui dominus ecclesiae indulxit, vt olim indulxisse veteres perhibent Babylo-
niae Petrum suum, qui comitem sibi adsciuit Iacobum minorem, Scythiae, Thraciae, Russiae Andream, Indiae, Phrygiae, Armeniae Bartholomaeum, Asiae parti superiori Philip-
pum, Hispaniae Iacobum maiorem, Asiae minori Ioannem, Parthiae Thomam, Macedoniae et Nubiae Matthaicum, Aegypti, Cyrenis, Libyae, Persiae, insulis Britannicis Simonem, Aethiopiae Matthiam, Mesopotamiae, Idumaeae, Arabiae, Syriae Iudam Thaddaeum, Iudaeis in vniuersum Petrum, gentilibus Paulum, ipso teste Galat. II, 7. 8. 9. Idem Dei beneficium ecclesiae Euangelicae mature obtigisse, historia temporum illorum testis, conducet. Enumerat, praeter alios, fidus Euangelii praeco, Fridericus Myconius, in historia reformationis e codice illius manuscripto a Cypriano edita, viros illos praecipuos, per quos Euangelium Christi plurimis regionibus denuo innotuit. Post Lutherum enim et Melancthonem, viros summos, laudat inprimis Bugenhagenum, Daniae, vrbiu[m] maritimarum et Pomeraniae, Amsdorfium, virum, vt ait, potentem in sermone et doctrina, Magdeburgi, Aepinum Hamburgi, Rhegium Luneburgi, Bonnum Lubecae, Hessum et Moibanum Wratislauiae, quos duumuiros praeclare doctos nominat, Speratum et Poliandrum Prussiae, Langium Erfordiae, Hausmannum Cygnae, Medlerum Numburgi, Spalatinum Altenburgi, Aquilam Saalfeldiae, Menium Isenaci, Pistorium Niddae, Fuldam Marpurgi, Schne-
psium

psium Tubingae, Capitonem Argentorati, Frechtum Ulmae, Huberinum, Wolfhardum et Musculum Augustae Vind. Bernhardum Francofurti ad M. Brentium Halae Suev. Grynaeum Basileae, Alefium Francofurti ad V. alios aliarum et vrbium et prouinciarum doctores Euangelii primos, eosque celeberrimos, qui de constitutione ecclesiarum Euangelicarum iis in locis praecclare sunt meriti. Longum foret, omnes de singulis ciuitatibus, regionibus et coetibus, hac in parte bene meritos, nominare. Eum vero, cuius immortalia in rem Euangelicam Lipsiensem extant merita, nominare, eiusque memoriam iustis celebrare laudibus, grati animi religio a nobis exigit. Est is FRIDERICVS MYCONIVS, Gothanus facrorum antistes celeberrimus, cui inprimis respublica Lipsiensium erudita et sacra veras Euangelii, orbi Christiano redditi, origines debet, et qui iure suo Lipsiensium Apostolus dici meruit. Insigni illa laude eum, applaudentibus omnibus, rerum ab eo Lipsiae gestarum gnaris, ornauit iustus Jonas, cuius hanc in rem verba ex epistola ad Principem scripta die septimo Iunii anni MDXXXIX. quo ille, rogante ciuitate, annuente Electore, rem Euangelicam Lipsiae constituit, exhibet Seckendorffius in historia Lutheran. "Addit Jonas, ita ille, in literis d. 7. Iun. *hunc Myconium verum et vtilissimum Apolum Lipsiensem esse*, verum itidem Misniae Episcopum, qui plus vtilitatis, quam anteriores omnes, allaturus prouinciae illi esset; Intercedit idem pro Ioh. Pffefingero, Pastore Belgerano, quem itidem magni faciebant Lipsienses, et consensu Electoris postea Pastorem habuerunt, anno 1543. doctoris gradu ornatum; laudat quoque Casparum Lohnerum, qui Oelsnitio venerat, non ingratum ciuibus, Myconio licet imparem." Haecenus ille. Magni aestimamus hanc laudem, Myconio a viro probò, docto, verique amantissimo tributam, hac potissimum de causa, quia socius, adiutor et testis

laborum eius fuit. Nemo igitur eo de rebus a Myconio Lipsiae praeclare gestis, verius et locupletius, fideque dignius tam iudicium ferre, quam testimonium perhibere potuit. Quae quam vere ab eo dicta sint, videbimus.

De vita eius copiosius exponere nil attinet. Dedit eam Melchior Adamus in Viris Theologorum, ex D. Antonii Probi oratione de vita et obitu illius, ita descriptam, vt Seckendorffius de eo sententiam ferat, dignissimam esse, quae legatur; dedit eam praeterea Sagittarius, in historia Gothana; dedit denique ipse partem eius in historia reformationis, quam antea nominauimus. Id modo in praesenti agimus, vt eum *Lipsensum Apostolum verum utilissimumque* fuisse, commonstremus, memoriamque tanti, et de sacris Lipsiensibus insigniter meriti viri, pii gratique animi religione ducti recolamus, et gratiae posteritati commendemus.

Dum aliquem ex numero doctorum ecclesiae in munere docendi Euangelium rite ac legitime constitutorum; venerando Apostoli nomine compellamus, nemo est, quin intelligat, nominis illius rationem a quadam similitudine Apostolorum peti, quae in eo sita est, quod more Apostolorum partim fontes notitiae salutis ac doctrinae coelestis aliis, eius haecenus plane ignaris, primus omnium aperit, partim vero, quod plures ecclesias diuersis in locis instituit. Sint igitur Apostoli, eo vocabuli significatu et vsu, quo praeter illos nemo, quos Christus, ex quo ipse doctoris munere sanctus est, comites sibi elegit, quos ipse auctoritate diuina doctores verbi diuini erudiendorum doctores esse iussit, quos facultate linguas peregrinas, quarum sermones edocti non erant, loquendi, fideque et virtute miraculosa instruxit, quos Spiritu S. illuminauit et sanctificauit, quos denique Deus ipse testes Christi ex mortuis resuscitati designauit, sint, inquam, duodecim illi,

cum

cum iisque Paulus, Apostoli primi ordinis, quibuscum neminem reliquorum Evangelii doctorum comparare licet, sed sint nobis etiam, sint absque sancti et venerabilis nominis illius abusu, imo sint nobis consentiente scriptura s. Apostoli, secundi nimirum ordinis, sensu lato, et ad aliquam Apostolorum similitudinem, antea observatam, conformato, quo Paulo Epaphroditus Philippensium Apostolus, Phil. II, 25. Andronicus et Iunias ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις Rom. XVI, 7. et fratres, siue laborum in fungendo munere docendi confortes, quos huc illuc ecclesias doctum ablegauerat, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν δεξιὰ Χριστοῦ sunt, 2 Cor. VIII, 23. 18. 20. Eodem modo Myconius iusto Ionae iure dictus est Apostolus, similitudine ab his ducta, qui religionem Christianam huius ignaros omnium primi docuerunt, et rei Christianae variis in locis constituendae et conseruandae curam gesserunt. Verum in dignitatem apostolicam iniurii essemus, si quem hoc nomine compellandum esse censeremus alium, nisi donibus ac virtutibus, doctrina deinde, moribus itidem et denique factis apostolicis maxime conspicuum. Haec si spectamus, Myconius profecto tanta nominis apostolici celebritate ac laude dignissimus est censendus.

Inter praeclaras Apostolorum dotes refertur veritatis et doctrinae puritatis proponendae defendendaeque studium singulare, cum insigni quadam modestia coniunctum. 1 Cor. II, 3. Huius laudem ipsi tribuit Melanchthon, vir summus, ipse humilitatis ac modestiae, quae decet Theologum, exemplar insigne, qui ipsum egregia eruditione et pietate praeditum, virum optimum, amicum summum, carissimum, praecipuum, sincerum καὶ γνησίον, fratrem carissimum subinde appellat, ad eumque aliquando scripsit: „Ego te, ex quo te fama noui, semper amaui, qui non solum pure docere, sed etiam singulari modestia uti dicebaris, quae, meo iudicio, si
quid

quid iudicare possum, dignissima est doctore christianae religionis. Ipse modestissimum se gessit, dum de se ipso in historia reformationis scripsit, se omnium Euangelii doctorum, quos enumerauerat, minimum esse, et nil, nisi opera Dei in se praedicare. Et literis, tribus ante obitum mensibus, die nimirum Epiphan. Dom. scriptis, iam finitis, subiecit: Fridericus Mecum, Gothanae ecclesiae Christi inutilis seruus. Feci, quod potui, et tamen inutilis seruus sum. Tanto enim Domino, tantae Dominae, Ecclesiae, sponsae filii Dei, seruire quis satis idoneus? Vbi vero non feci, quod potui, credo remissionem peccatorum per filium Dei, qui omnia fecit, qui dilexit me, et tradidit semet ipsum pro me. Non abiiciam gratiam Dei.

Doctrinae puritatem in eo in primis suspexisse et coluisse Lutherum credimus, dum ipsum Euangelistam in vrbe Gothana appellauit, eumque ecclesiae commodo atque utilitati adeo necessarium iudicauit, vt, cum grauius ille decumberet, non solum optaret, vt loco illius aegrotaret, sed et hoc in primis a Deo peteret, ne ille, se superstiti, decederet, quod ipsi literis hunc in modum significauit: Vale, mi Friderice, Dominus non sinat me audire transitum tuum me uiuo, sed te superstitem faciat mihi. Hoc peto et volo, et fiat mea voluntas. Amen. Quia haec voluntas gloriam nominis Dei, certe non meam voluptatem, nec copiam quaerit.

Ingens praeterea in eo fuit zelus et ardens spiritus Christum annunciandi, et quam plurimorum hominum animos notitia salutis, solo Christi merito partae, imbuendi, vt studio atque amore Christi impulsus, vbicunq; ipsi dicendi copia fieret, Euangelium mira hilaritate atque alacritate animi docuerit, ita, vt vere de ipso affirmari debeat, quod Paulus de se: *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς.* 2 Cor. V, 14. Si veritas Euangelii, vt ipsi verum suum decus veraque dignitas constet, vnanimi doctorum omnium, Apostolorum maxime,

con-

consensu profitenda est, ita nimirum Spiritu S. volente et iubente, vt omnes idem sentiant, idem loquantur, idem vbi- que doceant, ne fiat ruptura concordiae in ecclesia per doctrinas, diffidiis et certaminibus doctorum in diuersum tractas, quos coniunctos esse decet vera in doctrina et iudicanda et explicanda consensione, 1 Cor. I, 10. haec sane laus Myconio debetur, qui veritatis rei sibi conscius, de collegis suis Gothanis, Thilone, Golharto, Merula, per annos vndeuginti sibi coniunctissimis, quos nominat viros pios, honestos, doctos, fidos, assiduos, et se testatur: cucurrimus, certauimus, laborauimus, pugnauimus, vicimus et viximus semper coniunctissime et amicissime, vt admiratione afficerentur plurimi super illa rara fratrum *συμβιβαστικῶν Φιλαδελφία* et coniunctione. Ob fidem denique singularem in sustinendis doctoris Euangelii partibus Principi suo tam carus fuit, vt hic in literis, accepto de obitu Lutheri nuncio, ad eum scriptis, testimonium ei perhibuerit, ipsum in mandato munere tam ephori, quam doctoris, fidem et diligentiam praeclaram ita sibi probasse, vt non solum multum inde voluptatis ceperit, sed etiam nihil magis habeat in votis, quam vt tam praeclarus ecclesiae doctor quam diutissime in ecclesiae verbique diuini vtilitatem superstes sit. Sed non ratas habuit Deus pii Principis preces. Paulo enim post instrumentum illud Christi electissimum decessit, cum annum ageret quinquagesimum sextum, secutus est Lutherum suum, quo et vultu habituque oris similiorem habuisse neminem, historia perhibet, die decimo octauo Februarii vita sanctum, statim die Septimo Aprilis, Luthero suo superstes septies septem dies.

Mittimus iam alias huius viri egregias dotes, ob quas parentatori suo D. Antonio Probo, Vinariensium antistiti quondam grauissimo, audit vir pietate excellenti, eruditione solida, iudicii dexteritate, animi candore, zelo ardenti, au-

fortitate et gravitate singulari; et de doctrina eius apostolica quaedam afferemus.

Verum haec repetenda est partim ex epistolis eius, quae supersunt, partim ex eius historia reformationis, partim ex actis eius et rebus gestis. Fidem ex ordine salutis in Papatu plane deletam fuisse, mature animaduertit, et flebilem ecclesiae statum vel ob id solum deploravit, graphiceque descripsit statim ab initio historiae reformationis, passionem et satisfactionem Christi ut nudam historiam, veluti Odysseam Homeri tractatam esse, de fide, qua eius iustitia et sanctitas cum haereditate vitae aeternae apprehenditur, altum fuisse silentium. In his tamen tenebris mature, quod mireris, lux quaedam veritatis ei affulsit. Adhuc enim iuuenis in notissima illa cum Tezelio Disputatione Annaebergae super indulgentiis habita, de qua postea dicemus, doctrinam apostolicam ita se tenere probavit, ut non satis mirari queamus, in tam spissis et plus quam cimmeriis istorum temporum tenebris tantam tamque claram Evangelii lucem iuveni inter Franciscanos delitescenti affulsisse, sed ipse, ut habet Adamus, et ex eo Seckendorffius, aperuit, se talia a patre edoctum fuisse, admonitumque ut frequenter oraret, quod a solo Deo nobis gratis omnia dentur, et ille nos gubernet, si serio oremus, et sanguinem Christi esse unicuique pretium pro peccatis totius mundi, et hanc fidem cuilibet Christiano esse necessariam, omninoque sibi persuasum, animoque suo infixum haberet *Uelut* Theologicum, si tantum tres homines essent saluandi per sanguinem Christi, certo statueret, unum se esse ex tribus illis, et contumeliam esse in sanguinem Christi, de hac re dubitare; indulgentias romanas esse retia, quibus venarentur pecuniam, et deciperent simpliciores, remissionem et vitam aeternam non posse emi pecunia. Egregium sane exemplum summae utilitatis e. matura institutione paterna in religio-

religionis Christianae summa perceptae, quae in prouectiore aetate fructus tulit vberrimos. Sed vnde pius ille Myconii pater haec hauserit in infelicissima aetatis illius barbarie, et veritatis christianae inscitia non oppido patet. Fuisse eum haud dubie aut Waldensium discipulum, aut alioqui *Secdidarov*, Adamus existimat, quales multi omnibus temporibus in densissimis papatus tenebris fuerint. Et semper veritas sibi ipsi constitit, euentuque confirmata fuit, nunquam deesse, vel defuturos esse, qui religionem salutarem et recte teneant, et pie sequantur. Rom. XI, 3. 4. 5.

Alio tempore item cum monacho quodam Franciscano, nomen ei fuit Iohannes Corbachius, Dusseldorpii congressus, ad prouocationem coenobitae, hem, Friderice, quid tua fides? confessionem fidei vere apostolicae egregiam dedit, quam a Seckendorfio commentariis suis insertam non sine summa animi voluptate legi posse arbitramur. Etenim, rogo, inter disputandum inquit, vt fundamenta fidei et spei nostrae ex me audiatis; profitemur peccatores nos esse omnes, animo et affectibus ad malum semper propensos; et Dei voluntati repugnantes. Lex peccata nostra arguit, et quantum ab imagine Dei in praeceptis eius proposita discrepamus, ostendit; agnitionem peccati dolor et metus iudicii diuini sequitur; hoc ineuitabile est, nec vllum remedium nulla etiam diuini consilii, an ignoscere nobis velit, noticia habetur, nisi quam per filium suum in carnem missum, nobis aperuit. Hic autem Dominus noster Iesus Christus gratiam patris sui praedicat, dicit se ad saluandos homines venisse, et medicinam afferre, et scriptura s. testatur, quomodo peccata nostra Christus in se suscepit; hoc credendum est, et inde vnice expectari debet expiatio peccati; a Christo enim non solum tolluntur peccata et mala nostra, sed et eius victoria, resurrectio, iustificatio, sanctitas, liberatio, aliaque dona

nobis donantur; haec omnia fide acceptamus, et nos per Christum liberatos, sanctos, iustos, beatos et filios Dei esse confidimus, ista omnia fide acquirimus, absque fide nihil eorum tenemus. Hanc fidem sequitur Spiritus S. is effundit in corda nostra charitatem, inde fructus spiritus ex spontaneo proueniunt corde, quos Paulus Gal. V. enumerat: haec omnia in nobis efficit Euangelium et verbum Dei. Tacemus reliqua. Instante mortis periculo eo, qui et ipsi immortalis fuit, anno, fidem suam plane apostolicam duabus epistolis declarauit, altera ad Ratzenbergerum, ad Rorarium altera. Vtramque Seckendorffius in libro III. commentariorum suorum exhibet, in quarum posteriore ita de fide sua, vt eius confessione et quouis illius verbulo mirifice delectemur: Oblecto me cibo et manna coelesti, et in lectulo lego nunc Psalmum: Quare fremuerunt gentes? et adoro paruulum filium, qui datus est nobis. Benedictus Deus, qui in his doloribus ita me recreat, vt prorsus obliuiscar, me aegrotum et corpore afflictum. O Domine Iesu, quid possumus tibi?

Fidem vere apostolicam noster in Anglia quoque restatus est, anno seculi decimi sexti tricesimo octauo, quo Principum Germaniae Euangelicorum legationem ad Henricum VIII. Angliae regem obibat, in scripto, suo et reliquorum legatorum nomine Regi exhibito, vbi de sacra coena sub vtraque, de missa Pontificiorum, et de coniugio, clericorum maxime, plane secundum normam doctrinae Christianae ab Apostolis traditae et confutationem errorum, et veritatis explanationem sine obscuritate et ambiguitate dedit. Scriptum illud, cui indicem fecit: „Legatorum Germaniae ad Regem Epistola, aduersus ablatum calicem, missas priuatas, et Clericorum coelibatum,“ in Burneti historia reformationis eccles. Anglic. parte I. inter Addenda loco. VII.

ex

ex autographo editum, extat. Fidei denique suae dexteritatem et puritatem doctrinae in arduo illo Concordiae Wittebergenfis negotio perficiendo egregie demonstratam dedit. Cum enim Theologi superioris Germaniae, e quibus vel solum Bucerum et Capitonem nominasse sufficit, in itinere, concordiae cum Luthero potissimum in doctrina de sacramento coenae Domini ineundae causa suscepto, Gothae a Myconio liberali hospitio exciperentur, hic summam doctrinae controuersae breuiusculo scripto eam in rem composito, et hospitibus exhibito, tanta claritatis luce persudit, vt illi, qui adhuc dubii ancipitesque haerebant, hoc perlecto, illico faterentur, eam de coena doctrinam, quam hic cum Luthero tenebat, in scriptura sacra et patribus verae puraeque ecclesiae contineri; quae res animos ad veritatem amplectendam ita praeparavit, vt deinde totum illud negotium vnionis Wittebergae laete succederet, et schisma ecclesiae Euangelicae tum quidem impediretur. Testimonium praeterea fidei et doctrinae Euangelicae sibi vere probatae dedit subscriptione Articulorum Schmalcaldicorum, suo et Menii sui nomine facta anno post initam Wittebergae concordiam, et ideo ab auctoribus Formulae Concordiae praecipuis Theologis illius temporis adnumeratur. Nec possumus silentio praeterire, quae idem ille Menius de fide et doctrina Friderici mire apostolica, memoriae prodidit in parentatione illi die post obitum dicta, in qua, laudata eius doctrina et fide, eam imprimis in articulo iustificationis egregie ait conspicuam, et cor eius eo penitus immersum et velut ebrium fuisse, ita vt etiam in somno et in somniis sanctissimas de eo cogitationes habuerit, et de nulla alia materia libentius locutus fuerit, omnes alias auersatus.

Praeclara deinde eius sunt facta apostolica. Apostolorum erat, semina Euangelii vbique terrarum spargere, et notitiam Christi animis hominum, quocumque pedes ferrent, inferere;

idem quoque a Myconio factum esse, historia summa cum illius laude commemorat, Bucholzii, cuius ciues eum a Iohanne El. pastorem ecclesiae precibus flagitarunt, sed impetrare non potuerunt, Annaebergae, Zwiccauiae, Vinariae, Gorhae, alibi. Lectu periuicunda sunt, quae de hoc genere factorum apostolicorum in historia reformationis memoriae prodidit. Ter, ait, cum Electore Sax. Iohanne Friderico, se in Belgium, siue inferioris Germaniae partes profectum esse, Coloniam Agrippinensem, Ducatus Iuliacensem et Cliuensem perlustrasse, ibique Euangelium de poenitentia et remissione peccatorum praedicasse, bis eundem in Saxoniam inferiorem, seu Westphaliam, secutum, Dusseldorpii concionatum esse magno cum populi applausu, licet non sine vitae discrimine, Brunsvigae, Cellis Luneburgicis, Sufati, Esseniae, et alibi, doctrinam euangelicam publice proposuisse, et pro concione dixisse, Comitiis Protestantium Schmalcaldicis quater concionatorem interfuisse, in Comitiis Imperii Norimbergensibus et Francofurtanis se ad consilia et opera adhibitum esse, ibique spiritum Dei per se multa fecisse vtilia et bona, consilia se cum Melanchthone imprimis omnia communicasse, eiusque consilio et prudentia mirifice adiurum esse, quibus superaddimus, quod duobus ante obitum annis in Comitiis Spirensibus Myconius cum Iusto Iona et Urbano Rhegio Electoris Saxoniae concionator fuit. Quam docendo proposuit fidem, eam quoque disputando defendit, more Apostolorum, qui non satis habebant dixisse, quae a Spiritu S. acceperant, sed etiam illa a se edoctos in doctrina salutari magis magisque confirmare, et contradicentes redarguere adnitebantur. Iure igitur inter facta eius apostolica referimus disputationes eius cum duobus Monachis, Francisci regulam secutis, Tezelio et Corbachio, cum illo Annaebergae, cum hoc Dusseldorpii institutas, in quibus aduersarios clamorosos vicit sola vi diuinae et vocis et verita-

veritatis. Tezelio, qui omnibus metum incusserat, diris illis
 comminationibus, se clausurum ianuam coeli, iam latissime pa-
 tentem, nisi indulgentias coëmerent, et extincturum radios
 et splendorem solarem, resistere ausus Myconius, qui eum
 Annaebergae, quam, vt reliquas Saxoniae ciuitates clamori-
 bus suis terrebat, per biennium indulgentias venundantem vi-
 derat, et omnem satisfactionis vim et efficaciam in emendis
 indulgentiis ponere audierat, arrepta indulgentiarum Papa-
 lium appendice: Pauperibus dentur gratis propter Deum, cum
 illo, tanquam altero Simone Mago, donum Dei pro parata
 pecunia vendi et comparari posse rato, congressus est. Initio
 petiit, vt sibi vt pote pauperi, indulgentiae gratis dentur; se enim
 peccatorem esse vere pauperem affirmauit, et indigere gratui-
 ta remissione et participatione meriti Christi. Sed renuit in-
 dulgentiarum nundinator precibus submissis locum dare, cau-
 sam interferens, quod ii tantum indulgentiarum et thesauro-
 rum ecclesiae, adeoque meritorum Christi, participes fieri pos-
 sint, qui manus porrigerent auxiliatrices, siue, quod idem est,
 qui nummos soluerent. Verum pressit Myconius appendi-
 cem diplomatis Papalis: Pauperibus dentur gratis propter
 Deum; gratis igitur sibi indulgentias dari postulauit; nihilo
 tamen secius repulsam tulit a monacho, qui se nec aliorum
 precibus, vt petitioni Myconii, adolescentis ingenio et fa-
 cundia aequalium multos longe superantis, et omnino digni
 aliquo beneficio praecipuo annuat, nec pauperem, cui nec
 Deus, nec Pontifex, gratiam denegat, propter pauculos num-
 mos reiciat, permoueri passus est, sed persistit in sententia
 nundinator, pecuniam esse soluendam. Cum igitur alii My-
 conio in aurem insusurrarent, vt saltem aliquid daret, alii ipsi
 aliquot nummos emendis indulgentiis offerrent, hic nec dare
 postularum, nec oblatum accipere voluit: Si enim, ait, em-
 tas vellet indulgentias, posse libro diuendito emere, sed gra-
 tuitas

tuitas velle propter solum Deum, quas si ille sibi negaret, redderet rationem Deo ob neglectam salutem propter aliquot nummos; se gratiam Dei, et remissionem peccatorum sitire, et satis habere, quod adhuc Deus sit in coelo, qui peccata remittat poenitentibus sine pecunia, propter solius Christi, filii sui lytron, secundum dictum consolationis plenissimum: Vivo ego, inquit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, et viuat. Testis rei est Probus apud Adamum et Seckendorffium. Alterum certamen Dusseldorpii cum monacho Coloniensi, ordinis Francisci, Iohanne Corbachio, cum Electoratus Saxonici haerodem, Iohannem Fridericum, anno MDXXVII. cum Sibyllam Cliuensem matrimonii foedere sibi iungere vellet, in itinere sequeretur, inuit in hospitio Anarici Baronis de Wildenfels, e proceribus Saxonis, prouocatus ab aduersario, decem articulis, non sine acri inuectiua in novos praedicatores illic non vocatos, ad credendum propositis, addita promissione, si quis erroris se arguere vellet, se auditurum, et ex scripturis s. informationem suscepturum esse. Dies igitur disputationi inter illum et Myconium instituendae dictus est XXIX. Februarii, praesentibus Iohanne Friderico, Saxonis Cliuensibusque consiliariis, nobilibus, literatis, ciuibus multis. In illa Myconius confessionem fidei edidit, cuius antea mentio facta est. Monachus primo excandescens et paulo inurbanus se gerens, tandem victas dedit manus, placere sibi a Myconio dicta, et recta omnia esse falsus, addita partim epierisi, si haec praedicas, veram Christianorum fidem praedicas, partim petitione, ne sibi ignominiam inferant, et victum se esse iactent; actum enim illum non pro disputatione, sed tantum, propter absentiam iudicis, pro colloquio habendum esse. Disputatio illa, referente Adamo, haud ita multo post foras data est. Myconius, qui superior ex hoc certamine rediit, in historia reformationis de eo refert, se
Dussel-

Dusseldorpii Christum magno cum plausu electi populi Christi praedicasse, ibique cum Monachis et Sophistis Colonibus disputasse, eosque eo adactos esse, ut Christum fidelium saluatorem, infidelium autem iudicem esse et manere permiserint.

Concordiae ut ipse fuit amantissimus, ita ad eam in ecclesia conciliandam et stabiliendam adhibitus est bis paulo ante reformationem Lipsiensem. Dissidiis inter Theologos Evangelicos superioris Germaniae, Argentinenfes puta, Vlmenses, Augustanos, Francofurtanos, Reutlingenses, alios, et Saxonicos in doctrina de Sacramentis et absolutione ortis, in qua Heluetiorum opinionem a sensu scripturae alienam sibi magis probari, illi haud obscuris indicis prodebant, metuendum erat, ne dissensio, si manifestior et diuturnitate temporis insanabilis fieret, in magnum ecclesiae et dedecus et detrimentum cederet, principumque Evangelicorum, qui societatem suam foedere confirmatam cupiebant, vires infirmarentur, horum igitur imprimis auctoritate et suavis consilia henotica agitata sunt, quae tandem exoptatum euentum habuerunt. Sancita enim est concordia inter dissentientes Wittebergae anno MDXXXVI. quae vulgo Concordia Wittebergensis audit; in qua componenda Myconium praecipuas egisse partes, ex historiarum monumentis constat. Tacemus hic, quae de praeparatione animorum per eum facta antea diximus. Hoc vero silentio non est praetermittendum, Myconium, ne irrita caderent coepta iam vnionis et consensionis consilia, Theologos illos e superiore Germania aduentantes Wittebergam secutum, eius ineundae et confirmandae auctorem suaforemque imprimis extitisse, formulae de vtroque noui foederis sacramento et absolutione constitutae subscripsisse, et historiam illius summa fide expositam reliquisse. Anno interiecto iterum ad concordiae in ecclesia stabiliendae negotium, maius quidem illo,

sed successum si spectes, irritum, adhibitus est. Henricus VIII. Angliae rex se et communionem fidei et foedus amicitiae Principum et Ordinum Germaniae Evangelicorum vehementer cupere simulabat. Rogavit igitur anno MDXXXIV. Hamburgenses, vt legatos ad se mitterent, qui de religionis causa sententiam dicerent, qui et miserunt ad eum e collegio Senatorum quosdam, et cum iis Iohannem Aepinum, sacrorum antistitem, ita rege petente. Myconius quoque huius legationis mentionem facit, et Aepinum in Anglia cum Episcopis de Confessione, sed frustra, egisse ob miram Henrici simulationem scribit. Post legationem anno insequente ab Anglo ad protestantes, Saxonem inprimis, missam, et Melanchthonis professionem in Angliam frustra expetitam, ille anno MDXXXVIII. iterum petit, vt legatio promissa ulterius haud differretur; mittitur igitur, vt precibus illius satis tandem fiat, mora haud interiecta, cum Francisco Burchardo, El. Sax. Cancellario vicario, et Georgio Boyneburgo, equite Hasso et Iurium Doctore, Fridericus Myconius, qui, teste ipso, per sex integros menses aetiuos in Anglia haeserunt, et Regis iussu cum tribus Episcopis, inter quos eminent Thomas Cranmerus, Archiep. Cantuar. et quatuor Theologiae Doctoribus, Deio, Heatho, Wilsono et Barnesio, de summa religionis secundum ordinem articulorum Aug: Confecerunt, quos fere omnes ipsis probatos, eorumque confessione, paucis subinde verbis paululum immutatis, confirmatos esse scribit, vt spes omnino fuerit, Christum victoriam reportaturum esse. Iussisse enim Regem, vt Euangelium pure praedicetur vbique; interim sacramentum coenae Domini sub vna, sacrificium missaticum, confessionem auricularem abrogare, coniugiumque clericorum admittere noluisse, eiusque consilia eo tetendisse omnia, vt Antichristus amplius in templo Dei sedeat, rexque Papa sit, et opibus clericorum ad se

se raptis diuitias cumulet, et sanguine humano, cuius insatiabilis fuerit, se satiet; neque enim Herodem aduersus Christum, neque Neronem aduersus Apostolos sanguinolentiores fuisse isto Anglorum tyranno. Quanquam vero Henrici consilia et gesta Myconio, viro probo et graui, non potuerint non improbari, Myconium tamen Henrico non displicuisse, ille literis ad Electorem scriptis testatus est. In his enim multum laudis legatis, Burchardo, Boyneburgo et Myconio tribuit, quos non solum praestantissimos viros nominat, sed etiam tam praeclara sanae eruditionis, prudentiae ac probitatis non vulgaris, summiq; in Christianam pietatem studii argumenta praestitisse, vt eorum consuetudo sibi extiterit omnium quam maxime chara et accepta, multis affirmat. Vim verbi Dei vti in Anabaptistae alicuius, opera sua a pestifero errore reuocati, reprimenda impietate expertus est Myconius, ita ea sola de prauitate sceleratissimae seditionis rufficorum turbae mirifice triumphauit. Non solum enim vniuersam suam Dioecesin Gothanam partim precibus, partim concionibus pro pace conseruanda, detestando seditionis scelere, et praestando magistratui obsequio, in officio continuit, ne partes perduellium auergerent, sed etiam turbam seditionis, quae Ichershusii confluserat, et tres arces Gleichen, Mühlberg et Wachsenburg, oppugnatam et dirutam, nobilesque familias, quae eas iure haereditatis possidebant, expulsum et deletum aduentabat, oratione habita dissipauit, idque ab eis impetrauit, vt tranquilli, nemine laeso, nemine iniuria affecto recederent. Loquitur vir pietate grauis verbum Dei omnipotens, regendis flectendisq; animis hominum validissimum; conticuere omnes, intentique ora tenebant. Haec res non solum toti regioni magnam attulit vtilitatem, sed etiam calumniam aduersariorum, qui oratores sacros ecclesiae Euangelicae seditionis res iuuare, et partes defendere falso et iniu-

riose criminabantur, fortiter repressit, ipso id Myconio experto, cum Corbadius iste, de quo antea, ipsi falso obiiceret, eum concionibus suis nuper rusticorum tumultum excitasse, vbi Anaricus de Wildenfels atrocem illam criminationem et iniuriam interpellauit, et quanta seueritate et grauitate vir pius orationibus suis, adhortationibus et precibus, seditionem inter suos non vi et armis, sed verbo Dei represserit, copiose exposuit.

Visitationi denique ecclesiarum per Misniam et Thuringiam aliquoties interfuit tam illi, quae auctoritate Iohannis ad lustrandas ecclesias anno MDXXVIII. facta est, quam ei, quae rogantibus prouinciarum Ordinibus Vinariae congregatis anno MDXXXIII. iussu Iohannis Friderici instituta est, in qua plerique articulorum, nuper a Strobelio editorum, qui in priori adhibiti erant, repetiti sunt. Decebat quippe eum, qui primus in Thuringia Papatui contradixerat, et Euangelii semina sparserat, ecclesias constituere, et experiri, quomodo sermo Domini proficiat, et glorificetur apud illos, quos primus omnium Euangelii verbo erudierat. Fecit igitur hac quoque in parte, quod Apostoli Act. XV, 35. ipseque hac de re impense laetatus, quod Melanchthone et Menio ex Theologorum, et aliquot e Politicorum ordine sociis, omnes ecclesias per totam Thuringiam lustrauerit, et magnam curam, multum studii et laboris iis constituendis impenderit, vt illius operis beneficio quatenus parochia suam pastorem, suosque reddenis, vrbs quaeuis suam scholam, et quicquid ad ecclesiam bene constitutam requiritur, habeat, votumque pium subiicit: Bone Deus, tuo beneficio bene constituta sunt omnia, da et hoc precibus nostris, vt bene conferuentur!

Fatorum sat iniquorum et tristium perpeffione non omnino ab Apostolorum similitudine recessit Myconius. Monachorum inuidia vbique pressus multa nominis Christi causa perpeffus est mala. Quinque proscriptus est a Monachis,

et

et per sex menses adeo obseruatus, vt cum nemine loqui, ad neminem scribere, a nemine literas recipere liceret, parumque abfuerit, quin perpetuo carceri manciparetur. Quantum inuidiae in eum sibi indulserint Monachi, vel exinde apparet, quod, etsi Vinarienses coenobitae testes fuerint ipsi, quantum excelsi illi Principes Iohannes et Iohannes Fridericus, ei tribuerint, quod anno MDXVI. die pentecostes festo primo illis praesentibus et sumtus erogantibus, sacris, consuetis solemnibus, initiaretur, hi nihilofecius, spreto Iohannis mandato, eum miserint Isenacum, deinde Lipsiam amandauerint, tandem Annaebergam, vbi ante fuerat, remiserint, vnde vero, vbi rescuit, vincula et compages se manere, aufigit, et Cygnae asyllum inuenit. In vitae discrimen aliquando adactum esse, ante commemorauimus. Tot ac tantis calamitatibus Deus explorauit fidem, pietatem et constantiam viri, quem Lipsiensibus Apostolum dare decreuerat.

Quem dare decreuerat, eum vere dedit magno Reipublicae, Academiae et Ecclesiae Lipsiensis commodo. Doctrinam Apostolicam diu anxie desiderauerant ciuium Lipsiensium multi, multa ob id mala a Principe suo Georgio, qui, quantum potuit, ad extremum vsque vitae momentum Euangelio restitit, perpeffi, vt inter omnes constat. Desiderium illud vere pium et sitim Euangelii Deus tandem expleuit mortuo Georgio, et Henrico iure haereditatis defuncto fratri succedente, qui, vt Euangelii erat amantissimus, ita ciues suos coelesti illo munere, quod diuturnis assiduisque precibus a Deo efflagitauerant, beate satagebat. Et si quis alius populus dignum se gessit beneficio Euangelii renascentis, Lipsiensis profecto magnitudinem beneficii illius et perspexisse, et aestimasse, censendus est, quem maximo gaudio ita cumulatam esse, vt plausu laetabundorum et triumphantium ingeminato non solum homines, sed ima quoque soli fundamenta simul exultare viderentur, histori-

cus haud incelebris prodidit. Tanta enim cum laetitia, tanta cum pietatis in agendis Deo gratiis, tanta cum reuerentiae erga Deum, huius beneficii auctorem, tanta denique cum amoris Euangelicae veritatis significatione Euangelium, sibi desideratissimum, excepit, vt ferreum esse oporteat, qui, dum ista in historiarum monumentis legit, lacrymas continere queat.

Scimus Lutherum et Iustum Ionam Festo Pentecostes, praesentibus principibus Saxoniae, pro concione in templo arci contiguo, et in Thomano, conciones euangelicas, quae simul eucharisticae erant, ingenti cum animorum commotione habuisse; Lutherum vero statim die post vna cum Principibus vrbe exiisse, et Ionam cum Spalatino et duobus nobilibus ad visitandas et constituendas ecclesias in ditone Henrici ablegatum fuisse. Lipsiae, vt ibi rem Euangelicam constituerent, manserunt Cruciger, Myconius, Pseffingerus et Loyus. Myconius autem Crucigero diutius Lipsiae haesit, et eius auctoritate et nutu gesta sunt omnia in constituenda re ecclesiastica. Ipse partim in historia reformationis, partim in literis ad Electorem die XXI. Iunii anni illius datis, et a Seckendorffio Commentariis suis ex autographo insertis, rem exposuit. In illa memoriae prodidit, se, mortuo Georgio, statim cum eius haerede et fratre per vniuersam regionem profectum esse, et vbique prima Euangelii initia dicendo ad populum fecisse, (quod Annaebergae Dom. Cantate die IV. Maii, se praesente, et coram incredibili hominum multitudine factum esse, Elector literis die XII. Maii scriptis Philippo, Hassiae Principi, laetabundus significauit,) ne populo voce Christi audita, terror incuteretur, vt olim Apostolis, cum in maris superficie gressum ad eos dirigeret, Lipsiae nouem menses (difficile igitur explicatu esse videretur, qui Seckendorffius in Commentar. III. menses octodecim ponere potuerit) permanisse, et funda-
menta

menta vniuersae Christi doctrinae posuisse, parochias et ministeria, a laboris illius sociis, Crucigero, Pseffingero, et Balthasare, nomen fuit Loyi antea commemorati, adiutum constituisse. Impetrauerat nimiram ciuitas Lipsiensis precibus ab Electore, vt e Theologis ab ipso, nouo suo Principi, Henrico, commodatis, Myconius per longius tempus sibi concederetur. Petierat antea ab eo Crucigerum, sed preces, in consilium rei prius adhibito Luthero, eoque Academiam Wittebergensem Crucigero carere non posse, respondente, ratas non habuit, commodo magis ciuitati, quam incommodo. De Crucigero enim Seckendorffius narrat, eum Lipsiae natum, et suos ciues inimicus cognoscentem, multos tunc ex primoribus Senatus Iusto Ionae indicasse, et hunc ad Electorem retulisse, qui inuiti paruerint; id quod Lipsienses tum, cum Crucigerum ab Electore sibi peterent, latuisse verosimile est. Petiit deinde loco Crucigeri sibi denegati Myconium Senatus, quem a ciuibus mire coli et amari, magnumque ab eo profectum ciuitati sperandum esse, in literis suis ad Electorem affirmauit. A quo id precibus illius impetratum est, vt Myconium ad vnum alterumue annum ciuitati concederet. Hic igitur vt officio suo, et spei ciuitatis de se conceptae, satisfaceret, Apostolatu sibi demandato summa cum laude et Reipublicae Lipsiensis utilitate functus, doctrinae puritatem docendo et disputando restituit, abusus Pontificios et Missam mature abrogauit, Dominica II. Trinitatis, quae erat in fastis dies Iunii XV. ex quo pro concione dixisset, nunciauit, futura die Martis a meridie post concionem de absolutione habendam, confessiones peccatorum audire, et die post coenam Dominicam sub vtraque specie, adhibita lingua patria dispensatum iri, quod et, contradicentibus licet quibusdam, qui magistratum gerebant, auspice Deo factum est; rem liturgicam et sacrorum publicorum rationem et ordinem constituit.

Cate-

Catechismus Lutheri vt in scholis et ecclesijs, explicandø, concionando, examinandoque indefinenter pertractetur, sua et collegarum auctoritate decreuit et iussit, atque vniuersam rem ecclesiasticam et scholasticam tam bene ordinauit, vt illustris Seckendorffius recte iudicanerit, de hoc viro consummatae pietatis et virtutis gratulari sibi potuisse inclytam Academiam et ciuitatem Lipsiensem, purissima Euangelii luce tum collustratam. Miramur inprimis et laudamus in eo prudentiam, qua in ferendis incommodis, quibus tam arduum et graue negotium, vt alia eius generis, premebatur, vsus est. Licet enim essent, quibus totum illud negotium valde displiceret, et mutatio tam subita grauis et molesta esset, qui et ei clam palamue impedimenta, quae modo possent, obiicerent, vehementerque contradicerent, nunc moram, nunc latebras quaerent, et se Georgiani aduersus rem Euangelicam odii alumnos et haeredes esse iudicijs haud ambiguis proderent, haec, et id genus alia, tamen neque in historia sua, neque in literis ad principem vel verbulo attigit, silentio potius prescit, neminem apud Principem detulit, sed insuper laudauit, illos omnes in perficiendo opere manus auxiliatrices sibi commodasse, satis habens, opus Dei bene successisse, et ad finem perductum esse longe exoptatissimum. O praeclarum singularis modestiae, patientiae et prudentiae, inprimis theologiae, exemplum!

Apostolorum quoque erat ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν, vt de falsitate opinionum, quas defendebant, et veritate sententiarum, quas impugnabant, cuius constaret. Nec has officii apostolici partes neglexit Myconius. Conflictandum nimirum ipsi fuit Lipsiae cum Theologis et Monachis, maxime Dominicanis, qui doctrinae puritatem, a qua per omnem vitam abhorruerant, aequo animo ferre non poterant, eiusque restitutionem, quibus modo valebant artibus et viribus impedi-

impediebant. Qui Pontificiorum dogmatum reliquis tenaciores erant, clandestinis persuasionibus, dehortationibus, insurrectionibus Monachorum et Sophistarum, inquit, in Academia fidem potissimum habebant, hique, vt alios in inueterato errore confirmarent, propositiones aliquot de baptismo, transubstantiatione, de praesentia corporis et sanguinis Christi in Sacramento extra eius usum, et contra aliquot euangelicae doctrinae articulos edebant, sibi que persuaserant, vt ipse refert, Myconium ad eas haud fore responsurum. Sed respondit disputatione publica die XIX. et XX. Iunii diebus Iouis et Veneris in Auditorio maiori cum Theologis et Monachis, qui D. Matthaeum, vt sibi opem ferret aduersus Myconium et Crucigerum, (vterque enim disputatoris partes sustinuit,) quod aduersarios in disputando exercitatissimos, et Theologos consummatae doctrinae, se nactus esse scirent, Halis euocauerant, die Iouis per quinque, postridie ante et post meridiem per nouem fere horas producta, praesentibus, vt in literis ad Electorem habet, Academiae Rectore, quem M. Christianum Pistorium, Westenburgensem, fuisse constat, et quem aequae ac Magistros quosdam, bonis argumentis sibi succurrisse praedicat et laudat, Facultatibus omnibus, studiosis cunctis, tota in vniversum Academia, magna que tum eruditorum, tum ciuium multitudine. Totam rem Pontificiorum tum vna concidisse ait, Christum vero cum verbo suo et sacramento, vt aurum ex igne nouo quasi splendore enituisse, et victoriam reportasse, flores vero e tectis aedium progerminantes igne et splendore solis verbi diuini exaruisse. Tanta cum laude, tamque felici successu Apostolatu suo Lipsiensi functus est Myconius, docendo, emendando, hortando, confutando, vt dignum profecto sit insignè illud beneficium diuinum, opera tanti viri maioribus nostris praestitum, quod sancta piaque memoria apud gratam posteritatem recolat.

latur. More modoque vere Euangelico, placido nimirum et tranquillo, non tumultuario, non vi, non minis, sed docendo, confutando, ab erroribus reuocando, rogando, suadendo, hortando, gesta et peracta sunt omnia, vt e sola et nuda rerum, prouti gestae sunt, narratione, calumnia Maimburgii de reformatione Lipsiensi in Historia Lutheranismi prolata repelli possit, Lutherum a duce Henrico Lipsiam euocatum, vna die, vnaque concione Festo Pentecostes habita, statum religionis immutasse, et vrbem istam ex catholica, qualis semper fuerit, totam Lutheranam fecisse, indeque apparere, quam infirmum fidei suae fundamentum miserae illae gentes habeant, semper nempe ad mutanda sacra, et amplectendam eam religionem paratae, non quae Deo, sed quae Principibus suis placeat. Tantum enim abest, vt vna die vnaque concione status religionis immutatus sit Lipsiae, vt potius fideli plurium, Crucigeri, Myconii, Ionae, Pfeffingeri et Loyi opera, Euangelium Lipsiae sit propositum, et Myconio inprimis per nouem ibi menses commemorandum fuerit, donec res Euangelica placide et pacate constituta sit. Cum praeterea inter omnes constet, neminem Luthero coniunctiorem fuisse Myconio, qui Lipsienses reliquis Theologis ab Electore commodatis diutius docuit, eumque doctrinam apostolicam e scriptis Lutheri haustam constanter tenuisse, corrumpit quoque, quae Sarius olim de reformatione, in primis Lipsiensi, aliis persuadere voluit, Euangelium non prorsus Lutherice, (verbis ipsius vtimur,) ibi regnasse, ideoque a quibusdam Catholicis vocari molles Confessionistas, oppositos scilicet rigidis, qui omnia dicta et facta Lutheri tuenda sibi statuerint. Quis enim Luthero coniunctior fuit Myconio? Quis doctrinae apostolicae a Luthero expositae et declaratae studiosior, quis defensor eiusdem constantior illo? Haec profecto laus nostro ne a Gottf. Arnoldo quidem denegata est, perpetuo
alias

alias aduersario et obtrectatore laudum virorum Orthodoxiae fama in ecclesia Euangelica clarorum; hic enim Myconium paucis illis Theologis practicis adnumerat, qui prope soli in tanta doctorum Lutheranorum multitudine ob seueritatem, ardorem et studium in vera pietate, quam leges fidei Christianae praecipiant, aliquam nominis famam consecuti fuerint, eumque testem veritatis, quem Deus ad se traxerit per Spiritum S. nominat.

A tam praeclaro tamque probo, et doctrinae, pietatis, virtutisque laude eximia spectato verbi diuini praecone, et vero vtilissimoque Apostolo cum maiores nostri Euangelium acceperint, quod, soli id gratiae diuinae acceptum referimus, ad hanc nostram aetatem purum et sanctum in Academia et Ecclesiis custoditum est et conseruatum, officii nostri esse duximus, tanti viri, de maioribus nostris tam praeclare meriti memoriam, gratiae in Deum, qui per illum Lipsiam Euangelii luce et splendore collustravit, mentis significatione recollere, memores moniti illius Paulini: *μνημονεύετε τῶν ἡγαμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τῆ Θεῆ, ὡν ἀναθεωρῶντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμῆσθε τὴν πίσιν*, Ebr. XIII, 7. Plus enim, quam Luthero, Melanchthoni, Ionae, Crucigero, Froeschelio, aliisque, qui Euangelicam veritatem hic subinde sub auroram lucisque ortum confessi sunt, Lipsiam debere Myconio, vero vtilissimoque Apostolo suo, manifestum est. Laudem igitur huius viri, ne ingrati in Deum, omnium beneficiorum, per eum nobis praefitorum, auctorem largitoremque summum videamur, ab obliuione vindicemus, gratissimam nominis eius, laborum et meritorum memoriam retineamus, Deum precati, vt, quod maioribus nostris per illum concessit Euangelii salutaris beneficium, nobisque conseruauit, posteris quoque purum atque intemeratum conseruet, nosque in fide apostolica, cuius fundamentum est Christus,

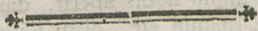

flus, ita confirmet, vt euangelicae apostolicaeque doctrinae corruptionibus et corruptoribus, qui nostra aetate inter nitentia culta vt infelix lolium et steriles auenae dominari gestiunt, obuiam eamus, errores eorum verbi diuini virtute repellamus, aditum ad animos nostros pie et sapienter praecludamus, nosque monente Apostolo, Phil. i, 22, dignos Euangelio, eiusque beneficiis summis, vera in Deum pietate, morum, qui Christianos decent, sanctitate, et vera atque inuicta in retinenda, aestimanda, tuendaque fide apostolica constantia geramus, idque a Deo precibus nostris, a fide in Christum apostolica omnem vim, omne robur nactis, contere atque efflagitare nunquam desinamus, vt Academiae et Ecclesiae nostrae veros vtilisque Apostolos, apostolicae fidei et doctrinae laude claros concedat, atque ecclesiae Euangelicae doctores, Lipsiae veram apostolicam fidem edoctos, largiatur quam plurimos, nec permittat, vt exeant (o vitam nunquam existens!) e nostris *Ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ*, 2 Cor. XI, 13. Est quidem, quod dolemus, ea fere temporis nostri conditio, quam sui fuisse conquestus est olim Hilarius Pictauiensis, et quam ita descriptam dedit: "Facta est fides temporum potius, quam Euangeliorum; periculosum nobis admodum, atque etiam miserabile est, tot nunc fides existere, quot voluntates; ita fides scribuntur vt volumus, aut ita, vt nolumus intelliguntur." Verum nostra, o Deus! nostra doctrina, fides et confessio, sit, maneatque vere apostolica, et potentiae inferni non praeualebunt contra illam! Quo maior in Myconio amor Christi fuit, quo sanctiores, cogitatione Christi eiusque virtutum, conformati mores eius, quo ardentior zelus in docenda propagandaque veritate Euangelica, quo firmitior in tuenda fide constantia, eo maiori studio exemplar tanti tamque praeclari viri, in monumento vere illustri nobis

nobis positam, intueamur, imitemur, sequamur! Et imprimis ut ille nulla re magis, quam memoria Christi eiusque meriti, puritate insuper et integritate sanae doctrinae de Christo, quae nihil insalubre admixtum habet, solatio denique e iustificatione per fidem, quae meritum Christi apprehendit, percepto, delectatus est, ita quidem, ut cor eius ea penitus immersum et quasi ebrium fuerit; ita eius exemplum secuti, scientiae atque eruditionis thesauros omnes postponamus salutari scientiae Christi crucifixi, quem unum et solum nos scire, et gloriae, et laetitiae summae et felicitati nobis ducamus, doctrinam apostolicam et solatio Evangelico plenam, restauratione sacrorum ecclesiae redditam, de satisfactione Christi et iustificatione peccatorum, per et propter illam fide apprehensam, iis ut haud displiceamus, quibus, quae Sociniana, aut gentilia sunt, aut naturalistica, magis arident ac placent, quam, quae sunt apostolica, et vere evangelica, non abiiciamus, vel ut gratiam eorum aucupemur, quibus antiqua, licet diuina sunt, haud retinenda, sed noua, licet inania sint, in eorum locum substituenda esse videntur, ex ordine et serie veritatum salutarium dimittamus, sed eam, quia est apostolica, constanti fidei professione retineamus, Christo Deo ob eam fidei nostrae propositam, gratias agamus, eam ut summum beneficium praedicemus, et operam demus, ut ea cor nostrum quasi immersum, eaque solatii Christiani, ut Myconio fuit, ita nobis in perpetuum, summa sit: Vulneribus Christi sit medicina meis!

Nos, quibus beneficium doctrinae Evangelicae, quae fontes illos solatii diuini nobis aperit, diuinitus olim tributum et adhuc conseruatum est, diem illum, quo olim vox apostolica post diuturnum aliquot seculorum silentium denuo audita est in ecclesia, pie sancteque concelebremus, Deo, huius beneficii auctori et largitori, pias persoluamus grates, in

celebranda diuini huius beneficii magnitudine omnes animi ingenique vires profundamus, atque impensè laetemur, nos, qui fidem apostolicam magna animi et oris consensione profitemur, esse ciues sanctorum, qui fide et vita sunt Christiani, esse domesticos Dei, superstructos super fundamentum Apostolorum et Prophetarum, cuius angularis lapis ipse est Iesus Christus. Pii illius maiorum instituti legibus, quae iubent beneficii instaurationis sacrorum memoriam die XXXI. Octobris quotannis recolere, satisfaciet Vir Praenobilissimus atque Doctissimus Dominus MARTINVS CHRISTIANVS POLYCARPVS KEILIVS, *Stauch- Misnicus*, LL. AA. Magister Clarissimus, ingenii, doctrinae, pietatis, virtutumque laude ornatissimus, qui memor honoris et felicitatis, se genus ducere a Luthero, apostolicae doctrinae restauratore, id sibi tam in laude, quam felicitate ponit, se doctrinae vere apostolicae studiosum, gnarum et tenacem esse, et quem ecclesia olim habebit doctrinae fideique apostolicae doctorem eximium et praeconem fidelissimum. Dicit is: *de Parrhesia Lutheri apostolica*, quem vt ILLUSTRISSIMI COMITES, VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMI, COMMILITONES GENEROSISSIMI ATQUE NOBILISSIMI, beneuole audire, et sacra solemnita hora XII. illius diei in aede academica habenda, sua praesentia ornare haud dedignentur, verbis decentissimis humanissimisque rogamus. P. P. Dom. XXI. p. Trinit. A. R. S. MDCCCLXXIX.

ION THEOPHILVS SEIZENS

IN T. PROCESSIONE

SEIZENS IVAS TRITONIS & PANDORA

VIRO DOCTISSIMO

ANDREAE THEOPHILIO

HARTMANNO

SEIZENS IVAS TRITONIS & PANDORA

SEIZENS IVAS TRITONIS & PANDORA

SEIZENS IVAS TRITONIS & PANDORA

SEIZENS IVAS TRITONIS & PANDORA

Leipzig, Diss., 1779 K-Z

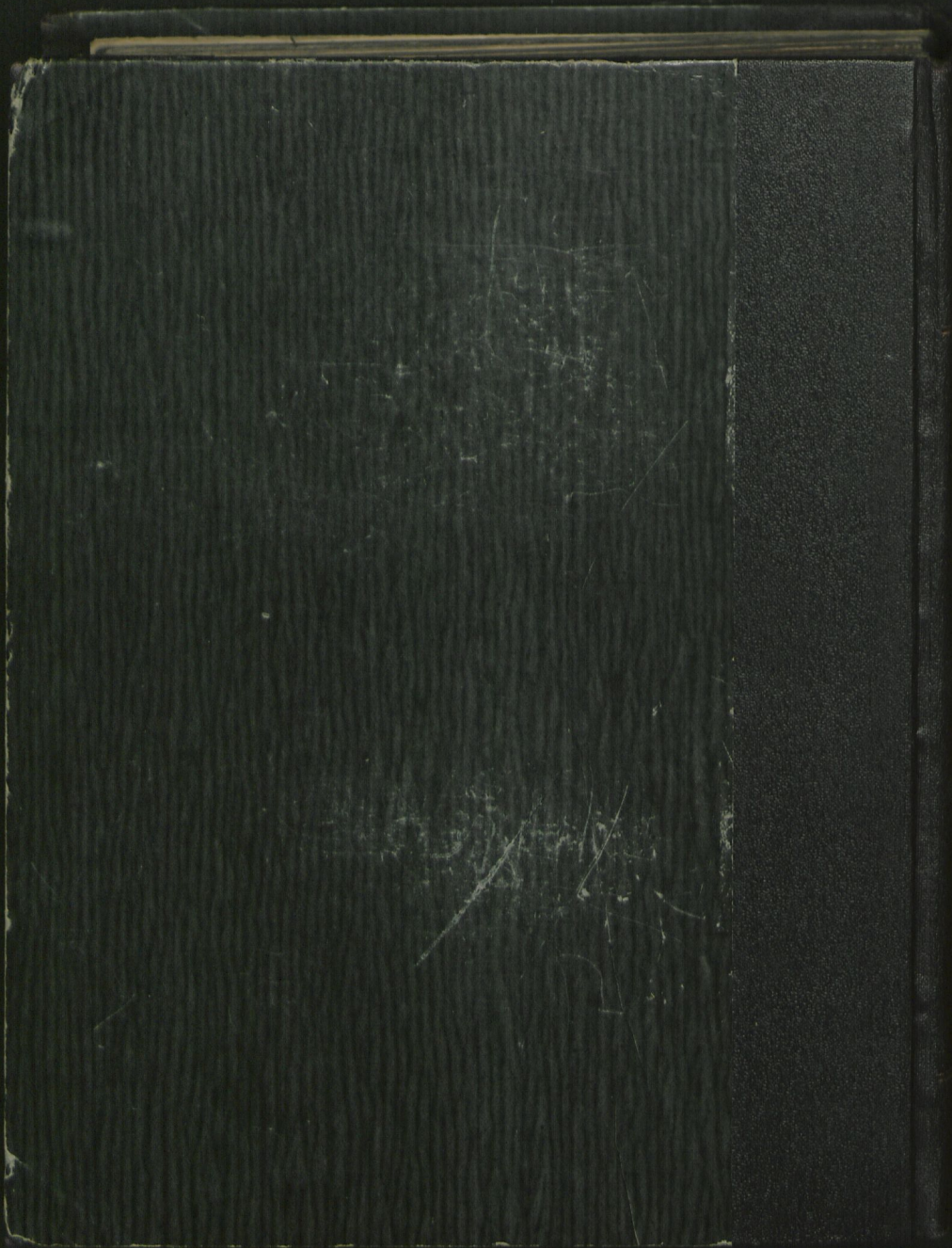
X 237 1913

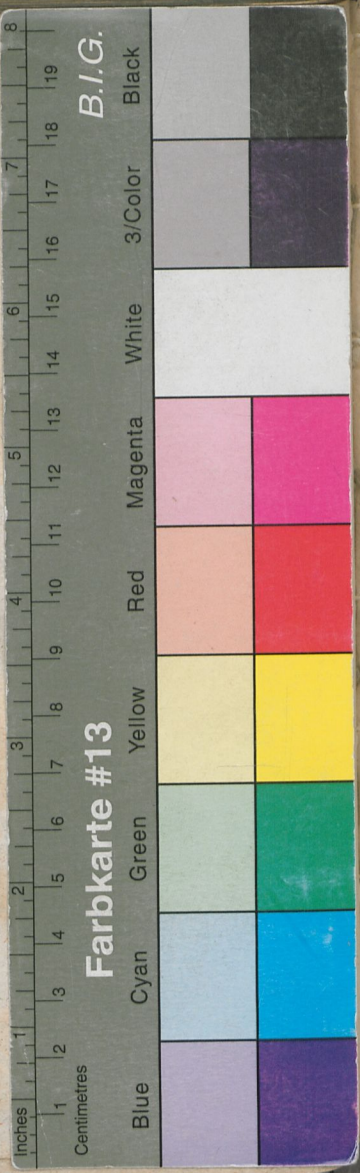
ULB Halle

3

005 433 703

4979 38
11

DE
FRIDERICO MYCONIO
LIPSIENSIVM APOSTOLO
COMMENTATIO
FRIDERICI IMMANVELIS
SCHWARZII
S. THEOLOGIAE DOCT. ET PROF. PVBLICI ORDINARII
ET ORDINIS THEOL. H. T. DECANI

LIPSIAE MDCCLXXIX.

LITTERIS LANGENHEMIORVM HAERED.
ET KLAUBERTHIIS.

